

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss, En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem, SOU 2025:14

Er beteckning: KN2025/01042

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Dalarnas län (nedan Länsstyrelsen) tillstyrker utredningens förslag om en ny miljöstrafflag. Länsstyrelsen ställer sig positiva till de bedömningar och förslag utredningen lämnar.

Länsstyrelsen yttrande berör i huvudsak de delar som avser det förebyggande arbetet kopplat till tillsynen och hur dessa förslag påverkar myndighetens verksamhet.

Länsstyrelsens synpunkter

7.3.3 Nya obligatoriska bestämmelser om vandelsprövning ska införas

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag. Länsstyrelsen gör bedömningen att en regelmässig vandelsprövning i samband med tillståndsprövningen ger stärkta förutsättningar för att förebygga miljöbrottslighet.

Prövningsmyndigheten kommer alltså vara beroende av att den sökande inkommer med korrekt underlag. Incitament finns från oseriösa aktörer att informera i underkant. Således kommer det falla på prövningsmyndigheten, och remissinstanserna, att utreda om den sökande uppfyller kraven. Det är således viktigt att prövningsmyndigheterna ges tillräcklig vägledning och stöd, framför allt vid implementeringen.

Vidare anser Länsstyrelsen att ett komplement till föreslagna ändringar i 24 kap. 3 § miljöbalken bör övervägas. Utredningen föreslår att tillstånd helt eller delvis får återkallas om en ny verksamhetsutövare eller en ny fysisk person med betydande inflytande inte uppfyller kraven i 16 kap. 6 a och b §§. Länsstyrelsen bedömer att en situation där den som ursprungligen ansökte om tillståndet inte längre uppfyller kraven i 16 kap. 6 a och b §§ kan uppstå. Länsstyrelsen anser att en sådan situation även ska kunna vara skäl att helt eller delvis återkalla ett tillstånd.

7.3.4 Vandelsprövning ska även ske vid byte av verksamhetsutövare

Länsstyrelsen anser att 30 b § i förslaget till förordning om ändring i förordning (1999:1134) om belastningsregister även ska inkludera länsstyrelserna. Nuvarande förslag ger enbart den kommunala myndigheten mandat att begära utdrag ut belastningsregistret i samband med byte av verksamhetsutövare.

Avseende förslag till ny 30 a § anser Länsstyrelsen att det räcker med att den kommunala myndigheten ges möjlighet att begära utdrag ur belastningsregistret. Även om länsstyrelserna hanterar anmälningssärenden enligt 1 kap. 11 § miljöprövningsförordningen har de verksamheterna redan vandelsprövats i samband med miljötillståndsprövningen.

7.3.5 Den som bedriver miljöfarlig verksamhet ska underrätta tillsynsmyndigheten om nya personer med betydande inflytande

Länsstyrelsen anser att 31 § i förslaget till förordning om ändring i förordning (1999:1134) om belastningsregister även ska inkludera länsstyrelserna. Nuvarande förslag ger enbart den kommunala myndigheten mandat att begära utdrag ut belastningsregistret i samband med att nya personer tillkommer.

8.3.2 Ett företagsbotsregister bör övervägas

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning. För mindre kommunala tillsynsmyndigheter är resurs- och kompetensfrågan en utmaning. Utredning och granskning av inkommande ärenden kan i många fall därför behöva läggas på en miniminivå. Dessa kommuner blir därför särskilt sårbara för miljöbrottslighet. Ett register så som utredningen förordar anser Länsstyrelsen kan underlätta tillsynen i framför allt kommuner med ansträngda resurser.

8.5.2 En kommun ska kunna överlämna ett ärende till länsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag.

Det är bra att utredningen lyfter fram att förslaget inte ska ses som en ventil för bristande resurser hos den kommunala myndigheten. Utan att kommunen i så fall bör utforska andra alternativ så som mellankommunal samverkan. I ärenden där exempelvis hot eller våld föreligger anser Länsstyrelsen att möjligheten att överlämna ärenden är motiverad. Länsstyrelsens bedömning är att de ärenden som kan bli överlämnade troligen kommer vara komplexa. Även om länsstyrelsen initialt troligen har viss bakgrundsinformation kommer det inledande arbetet vara resurskrävande.

Länsstyrelsen föreslår få ta ut en avgift om 800 kronor per timme. Det är positivt att utredningen föreslår detta då dessa ärenden inte skulle täckas av ramanslaget. Avgiften om 800 kronor bedöms däremot vara för lågt satt i relation till kostnaden. Som nämnts ovan kommer troligen dessa ärenden vara komplexa och kräva olika kompetenser så som miljö och juridik. Vilket kommer innebära att resurser kommer behöva tillsättas.

9.3.4 Den regionala samverkansfunktionens uppdrag och sammansättning

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag. Det är positivt att utredningen föreslår att det regionala uppdraget konkretiseras.

Att upprätta regionala lägesbilder och verka strategiskt ligger inom Länsstyrelsens ordinarie verksamhet. Inom sakområdet miljöbrott skulle det däremot innebära ett nytt arbetssätt där kompetensen kommer behöva upparbetas. Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att 0,5 årsarbetskraft skulle krävas för uppdraget. I det

inledande skedet är bedömningen att resursbehovet troligen är högre.

12.3 Straff bör förbehållas förfaranden som kan orsaka påtaglig skada på miljöbalkens primära skyddsintressen

Länsstyrelsen instämmer i utredningens bedömning.

Att en stor mängd miljöbrott läggs ned är en frekvent diskussion vid de miljöbrottssamverkanskonferenser som anordnas av Länsstyrelsen. Förslaget att överträdelser av förvaltningsrättsliga krav i högre grad ska hanteras som miljöstraffavgift välkomnas därför av Länsstyrelsen. En uppfattning att anmälda miljöbrott enbart läggs ner riskerar att minska incitamenten hos tillsynsmyndigheterna att anmäla misstänka miljöbrott. Överträdelser av tillståndsvillkor brukar, enligt Länsstyrelsens uppfattning, ofta vara enkla att konstatera vilket således lämpar sig för miljöstraffavgift. Förslaget bedöms även ge rättsväsendet mer utrymme att utreda och upptäcka de allvarligare miljöbrotten.

18.4.1 Åtgärder för att förebygga miljöbrottslighet

Länsstyrelsen delar utredningens slutsats att vandelsprövningen skulle vara en uppgift av begränsad svårighetsgrad. Oaktat detta kommer det medföra ett ytterligare moment som ska genomföras i prövningen vilket kommer kräva resurser. För att upprätthålla handläggningstider behöver resurser motsvarande tidsåtgången tillföras.

Som exempel var det vid Miljöprövningsdelegationen i Dalarnas län under den av utredningen undersökta perioden, 1 januari till 31 december 2023 i Dalarnas län totalt 31 ansökningsärenden om nytt tillstånd från både nya och befintliga verksamheter, 2 ansökningar om ändringstillstånd och 9 ansökningar om villkorsändring. Således totalt 41 ärenden där vandelsprövning enligt förslaget ska genomföras.

18.5 Finansiering av förslagen

Länsstyrelsen är i stort positiva till utredningens förslag och bedömer att förslagen, om genomförda, skulle innebära att arbetet mot miljöbrottslighet skulle stärkas. Länsstyrelsen vill dock understryka, så som även utredningen lyfter, att resurser behöver tillföras för att förslagen ska få den tänkta effekten.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Höij med miljöhandläggare Andreas Ekberg som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

susanne.classon@regeringskansliet.se

kn.rs@regeringskansliet.se